

POSITION FÖR GENUSRÄTTVISA OCH JÄMSTÄLLDHET FÖR SVENSKA KYRKANS INTERNATIONELLA VERKSAMHET

POSITIONSPAPPER FEBRUARI 2016

Bilden på framsidan

”Emmaus” av den filippinske konstnären Emanuel Garibay. I Lukasevangeliet berättas om två lärjungar som slår följe med en tredje person, på sin väg till Emmaus. De två sörjer över att Jesus död. När de kommer fram bryter främlingen brödet och då känner de igen honom. Det är Jesus Kristus som har blivit levande igen.

Garibay tolkar Emmaus som en krog i slummen. Motivet föreställer en kvinna som delar brödet med två män. Kvinnan har sår på händerna, likadana som Jesus sår efter korsfästelsen. Hon bär märket efter korset, och känns igen av de förvånade männen som den uppståndne Kristus mitt ibland oss, mitt i världen.

Sammanfattning

Svenska kyrkan vill verka för genusrättvisa och jämställdhet inom internationell kyrkosamverkan, långsiktigt utvecklingssamarbete, humanitärt arbete och policydialog. Utgångspunkten är en teologisk analys grundad i varje människas lika och oinskränkbara värde och rätt, samt konstaterandet att avsaknad av genusrättvisa och jämställdhet är ett hinder för enskilda, för samhället och för kyrkan - ett hinder som både leder till personligt lidande, kränkning av mänskliga rättigheter och ödslade resurser.

Den övergripande positionen är att

Svenska kyrkan åtar sig att verka för genusrättvisa (gender justice) och jämställdhet (gender equality) tillsammans med de kyrkor och organisationer vi samverkar med, i de nätverk och på de arenor vi finns och verkar. Det gör vi genom att erkänna, synliggöra och agera mot könsförtryck och maktobalanser i kyrka och samhälle.

Den övergripande positionen belyses av åtta strategiska positioner som behandlar följande områden: 1. Teologi för genusrättvisa och jämställdhet; 2. Genus som integrerat perspektiv i all verksamhet; 3. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter; 4. Könrelaterat våld och sexuellt könsrelaterat våld; 5. Ekonomisk rättvisa; 6. Maskulinitet; 7. Kvinnor och män som samhällsaktörer och ledare; 8. Svenska kyrkan som jämställd och trygg mötesplats.

Positionen får konsekvenser på så sätt att Svenska kyrkan med den som utgångspunkt integrerar ett genus- och könsmaktsperspektiv i det internationella arbetet, samtidigt som genusrättvisa och jämställdhet är ett eget prioriterat verksamhetsområde.

1. Inledning

Svenska kyrkan vill verka för genusrättvisa (gender justice) och jämställdhet (gender equality) inom internationell kyrkosamverkan, långsiktigt utvecklingsarbete, humanitärt arbete och policydialog.

Den viljan grundar sig i att vi är övertygade om att livet är heligt, om varje människas lika och fulla värde som Guds avbild och att varje människa är helt igenom älskad och skapad till ett fullvärdigt liv.

I den internationella verksamheten arbetar Svenska kyrkan med kyrkosamverkan, långsiktigt utvecklingsarbete, humanitärt arbete och policydialog för en mer hållbar och rättvis värld. Avsaknad av genusrättvisa och jämställdhet är ett hinder för måluppfyllelse inom samtliga geografiska och tematiska områden Svenska kyrkan är verksam inom. Därför ser vi genusrättvisa och jämställdhet både som ett eget prioriterat område, och som ett integrerat perspektiv och nödvändigt analysinstrument i allt arbete.

Nedan redovisas ett antal utgångspunkter, som är vägledande för det internationella arbetet med avseende på genus och vilka konsekvenser de får för Svenska kyrkans hållning. Positionen beskriver även Svenska kyrkans aktörsroller i det internationella arbetet i relation till genusrättvisa och jämställdhet.

En helad värld och en inklusiv kyrka som mål

Svenska kyrkans internationella arbete vill verka för att en helad värld och mänsklighet ska leva i Guds kärlek, som är alltings ursprung och mål. En helad värld är en värld där genusrättvisa och jämställdhet råder. Med det menar vi en värld där kön, genusidentitet eller sexuell läggning inte utgör grund för orättvisor, förtryck eller diskriminering.

Svenska kyrkan vill verka för genusrättvisa och jämställdhet tillsammans med de kyrkor och organisationer vi samverkar med, i de nätverk och på de arenor vi finns och verkar. Genom att positionera oss visar vi vem vi är.

Det är en förutsättning för öppen och ärlig dialog och då kan ett autentiskt möte ske.

På kort sikt är målet med vårt arbete, för att tillsammans med våra partner uppnå denna vision, att allt arbete som sker inom Svenska kyrkans internationella verksamhet främjar och medverkar till genusrättvisa och jämställdhet. Den strävan, att tillsammans med våra partner vara en inklusiv kyrka, utmanar oss och relaterar till varje position och aktörsroll nedan.

Teologisk analys i samspel med samtiden och praktisk erfarenhet

Jesus möter varje människa som myndig och för samtal med dem om tro och liv, oavsett om de är män eller kvinnor. Han uppmuntrar sin lärjunge Maria att delta i det religiösa samtalet tillsammans med männen (Luk. 10:38-42), han använder både manliga och kvinnliga bilder för att tala om Gud (Luk. 15) och han uppmanar kvinnorna vid graven att förkunna evangeliet om hans uppståndelse (Matt. 28:10). Teologiskt tar strävan efter genusrättvisa och jämställdhet sin utgångspunkt i att varje människa är älskad och skapad av Gud, med samma oinskränkbara värde och rätt.

Den livsbefrämjande teologi¹ som Svenska kyrkan vill utgå ifrån i sitt internationella arbete grundar sig på en förståelse av Gud som vill gynna fullvärdigt liv för varje människa och för hela sin skapelse. (Joh. 10:10) Ett fullvärdigt liv för alla tolkas som att varje människas förmåga och tro på framtiden är i centrum och att varje människa har rätt att vara fri från förtryckande, diskriminerande, förminskande behandling och från all form av fysiskt eller psykiskt våld.

Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka i det svenska samhället och samtidigt internationellt engagerad i utvecklingsarbete, kyrkosamverkan och humanitärt arbete. I kyrkoordningen, Svenska kyrkans styrdokument, slås fast att tro och bekännelse inte är något statiskt, utan utvecklas och formuleras i dialog med samtiden.

1 Svenska kyrkan, internationella avdelningen, *Teologisk grundtext: En livsbefrämjande tro som vår drivkraft*, 2013

Varken trosbekännelserna eller läran är föremål för tro. De redovisar vad kyrkans övertygelse består i och utlägger tron. I fortlöpande samtal med andra traditioner, i förkunnelsen och gudstjänsten fortsätter Svenska kyrkan att utlägga sin tro.²

Svenska kyrkans internationella arbete grundar sig i en kontextuell teologisk analys. En sådan söker aktivt förändra kontexten genom en spiralprocess mellan förståelse och möten med nya erfarenheter och idéer. Genuspositionen är en del av denna process. Vi vill tillämpa ett förhållningsätt där vår kontext är en del av och formar vår identitet och där vi lär av och förändras i mötet med andra.

---

2 Svenska kyrkan, *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*, 2016, Första avdelningen: Svenska kyrkan som evangelisk-lutherskt trossamfund.

2. En jämställd och rättvis värld?

Världen är inte jämställd. Vi vet det, samtidigt har vi inte lyckats ändra det faktum att kvinnor och flickor utsätts för orättvisor, diskriminering, våld och förtryck – bara därför att de är kvinnor eller flickor. Ojämställdheten mellan kvinnor, män, flickor och pojkar är en av de största utmaningarna världen står inför – det skapar ett oerhört lidande för enskilda och är samtidigt ett enormt slöseri med resurser. Globalt sett är brist på jämställdhet en direkt orsak till såväl fattigdom som låg utbildning och hunger.³

Vad menar vi med jämställdhet och genusrättvisa?

”Jämställdhet”⁴ innebär lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för kvinnor och män inom alla väsentliga områden i livet, det vill säga att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.⁵ Jämställdhet omfattar både män, kvinnor, pojkar och flickor och är inte en kvinnofråga.

Begreppet ”genus” syftar på socialt konstruerade roller, attribut och möjligheter, associerade till kön i en given kontext. Genus handlar också om sexuell läggning och en mångfald i människors uttryck av sin genuseditet. ”Genusrättvisa”⁶ innebär för Svenska kyrkan att synliggöra ett rättighetsperspektiv på jämställdhet, sexuell läggning och genuseditet.⁷ Begreppet ”rättvisa” har också dimensionen av att ha funnits i kyrkans centrum genom hela dess historia, och har såväl biblisk som teologisk förankring.⁸ All verksamhet inom Svenska

kyrkans internationella arbete ska genomsyras av rättighets- och genusperspektiv.

Svenska kyrkan har en grundmurad tro på människors egen förmåga. För att uppnå genusrättvisa och jämställdhet kan det samtidigt vara motiverat att lägga särskild fokus på vissa grupper. Där det finns maktobalans, så att kvinnor och flickor underordnas och marginaliseras jämfört med män och pojkar, blir det viktigt att ge utrymme för och stödja kvinnors och flickors egenmakt⁹ liksom riktade insatser till stöd för dessa grupper. Jämställdhet handlar om makt, och till stor del om normer, värderingar och roller. Därför blir det också centralt att inkludera män och pojkar, för att belysa frågor kring maskulinitet och mansroller i relation till genusrättvisa och jämställdhet.

Varför genusrättvisa och jämställdhet?

Genusrättvisa och jämställdhet är eftersträvansvärt av många anledningar. Förenklat kan det sägas att det främst är av två skäl:

1. För att genusrättvisa och jämställdhet är ett mål i sig. Det handlar om rättvisa mellan grupper och enskilda, om att varje människas mänskliga rättigheter respekteras så att ingen diskrimineras eller utsätts för våld eller förtryck. För kyrkan handlar det om att hävda och värna varje människas oinskränkbara värde och rätt, som Guds älskade barn och avbild.

3 Se t.ex. *World Development Report 2012: Gender, Equality and Development*, (WDR 2012) Världsbanken 2011.

4 Jämställdhetsbegreppet är väl förankrat politiskt och språkligt i Sverige och motiverar att begreppet används trots att det bredare begreppet ”genusrättvisa” också omfattar jämställdhet.

5 Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l/c3%a5ng/fj/c3%a4mst/c3%a4lldhet> accessed 27.1.2016.

6 Begreppet genuseditet som används här, kan omfatta ”könsidentitet”, det vill säga den egna personens upplevelse av sin egen könstillhörighet, t.ex. man eller kvinna; samt ”könsuttryck”, hur en människa uttrycker sitt kön i t.ex. kläder eller kroppsspråk; men också ”könsöverskrivande uttryck” som är det begrepp den svenska diskrimineringslagen använder för att uttrycka grund för diskriminering; eller ”queer” som betecknar ett förhållningssätt där kategoriseringar utifrån sexualitet eller kön ifrågasätts.

7 Det vill säga skyddande och främjande av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter på grundval av dessa faktorer. Det kräver att man anlägger ett genusperspektiv på rättigheterna i sig, liksom på kvinnors, mäns, flickors och pojkars tillgång till dem och på strategier för hur deras rättigheter skyddas och främjas. Se ex. Nahla Valji, *Gender Justice and Reconciliation*, 2007: <http://library.fes.de/pdf-files/iez/05000.pdf>, accessed 27.1.2016

8 Begreppet genusrättvisa används också bland annat inom globala ekumeniska nätverk, som Svenska kyrkan har en nära relation till. Se t.ex. Lutherska världsförbundet: *LWF Gender Justice Policy*, 2013.

9 Det engelska uttrycket *empowerment* har ingen exakt svensk översättning, men är mer beskrivande för människors inneboende eller växande möjlighet till makt över sitt eget liv, aktörskap, myndighet och självtillit.

2. För att samhället och vi alla vinner på det. Jämställdhet gynnar ekonomisk utveckling och fred.¹⁰ Mindre ojämställdhet ger minskad fattigdom, mindre hunger, bättre hälsa och en bättre ekonomisk tillväxt, vid sidan om många andra vinster för både barn och vuxna.¹¹ I en kyrklig kontext hävdar vi att en jämställd och inkluderande kyrka är den enda som har möjlighet att vara en gemenskap öppen för alla, relevant för sin samtid och där många röster och perspektiv ges utrymme att bidra till att tolka tro och tradition.

---

10 "Forskning visar att stater som vidtagit en stor andel åtgärder för jämställdhet löper lägre risk för inbördeskrig, krig med andra stater eller utbredda kränkningar av mänskliga rättigheter jämfört med stater som inte vidtagit några åtgärder." Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), SIPRI Yearbook 2015. Armaments, Disarmament and International Security. Sammanfattning (Oxford: Oxford University Press, 2015), s. 6.

11 Världsbanken, *World Development Report 2012: Gender Equality and Development* (WDR 2012), Washington DC, The World Bank, 2011.

3. Svenska kyrkan som aktör för genusrättvisa och jämställdhet

Svenska kyrkan befinner sig som aktör på en rad arenor, såväl på det lokala som på det regionala och globala planet. Såväl ödmjukhet som frimodighet måste vara kärnan i Svenska kyrkans roll som aktör för genusrättvisa och jämställdhet. Vi möter människor i församlingar och stift på varje plats i Sverige och vi har relationer till kyrkor och organisationer i hela världen. Vi finns i kyrkliga och interreligiösa nätverk och vi verkar som aktör för internationellt utvecklingssamarbete, katastrof- och påverkansarbete. Vi tror att vi, som en del av den världsvida kyrkan och tillsammans med alla som vill delta, är kallade till att verka globalt och lokalt för en helad och rättvis värld.

Svenska kyrkan vill utmana och ifrågasätta orättvisa strukturer och maktobalanser i kyrka och samhälle, väcka frågor och föra samtal. Svenska kyrkan vill vara en profetisk röst och alltid ta ställning för ett fullkomligt jämlikt och jämställt samhälle, utifrån övertygelsen om att Livets Gud inte nöjer sig med något annat. Detta utmanar oss själva lika mycket som andra, eftersom makt finns som dimension i varje mänskligt möte och varje relation.

Svenska kyrkan vill ta initiativ och är beredd att ta ledarskap i arbetet för genusrättvisa och jämställdhet. Vi gör det som en del av Kristi kropp, tillsammans med andra. Oavsett kön är alla del av denna kropp. Vi vill mobilisera gemensamma krafter i kyrka och samhälle för att motverka förtryck och maktobalanser, eftersom vi tror att Guds rike kan bryta igenom först när vi alla räknas med och lyssnas till. Svenska kyrkan har möjlighet till en unik position att ta initiativ för genusrättvisa och jämställdhet i både religiösa och sekulära sammanhang, genom det nätverk och de arenor vi har.

Svenska kyrkan består av och vill slå följe med människor av olika kön, ålder, sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck, som vill hävda sitt fulla värde och rätt. Vi tror att Jesus verkade för att inkludera människor till gemenskap med andra. Han åt och vandrade tillsammans med människor som samhället förnekade och stängde ute. Med Kristus som förebild vill vi bejaka lusten i att vara människa och den rikedom som mång-

fald innebär. Det finns många sätt att vara människa på. Svenska kyrkan positionerar sig inte mot någon utan för människor som diskrimineras och förnekas sina rättigheter.

Svenska kyrkan tror på varje människas förmåga att tolka sitt eget liv, att vara Guds medskapare och att ta ansvar för sin egen utveckling. Den förmågan kan förtryckas och stängas in, om människan inte ges möjlighet att förverkliga den. Därför vill vi bidra till människans egna förutsättningar att hävda sina rättigheter och att ha makt över sitt eget liv, försörjning och identitet. Vi vill ifrågasätta och skapa rum för samtal om makto-balanser och värderingar på individ- och strukturnivå, som förnekar varje människas rätt, ansvar och värde. En ordning som av viktiga auktoriteter i människors liv beskrivs som något av Gud givet, kommer inte att ifrågasättas om inte också frågan om vem som har rätt att tolka tro, texter och traditioner ställs. Svenska kyrkan vill verka för att den världsvida kyrkan ger många och olika människor möjlighet att tolka, förmedla och ifrågasätta sina religiösa traditioner och heliga texter.

4. Svenska kyrkans position för genusrättvisa och jämställdhet

Svenska kyrkans förhållningssätt till genusrättvisa och jämställdhet uttrycks i följande positioner:

Övergripande position

Svenska kyrkan åtar sig att verka för genusrättvisa (gender justice) och jämställdhet¹² (gender equality) tillsammans med de kyrkor och organisationer vi samverkar med, i de nätverk och på de arenor vi finns och verkar. Det gör vi genom att erkänna, synliggöra och agera mot könsförtryck och maktobalanser i kyrka och samhälle.

Det gör Svenska kyrkan genom ett antal strategiska positioner:

1. Svenska kyrkan vill befinna sig i en teologisk tradition som främjar genusrättvisa och jämställdhet. Teologi legitimerar både kulturella uttryck och religiösa normer kring genusrättvisa och jämställdhet och är därmed av avgörande betydelse. I vissa kontexter har religiösa aktörer getts direkt makt i äktenskaps- och familjerättsliga frågor vilka har central betydelse för jämställdhet. Teologi kan främja genusrättvisa och jämställdhet med utgångspunkt i varje människas lika värde, fulla värde och liv i överflöd. Svenska kyrkan uppfattar både män och kvinnor som aktörer för att uppnå genusrättvisa och jämställdhet. Vi ut-

manar teologi som motverkar genusrättvisa och jämställdhet.

2. Svenska kyrkan integrerar genus (gender mainstreaming)¹³ i den internationella verksamheten så att beslut ska föregås av en genusanalys av beslutets konsekvenser för alla oavsett kön
3. Svenska kyrkan arbetar i enlighet med principen om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).¹⁴ SRHR inbegriper rätten att bestämma över den egna kroppen, sexualitet, samlevnad, mödrhälsa och reproduktiva valmöjligheter. Teologiskt och ecklesiologiskt¹⁵ är varje människas värdighet och vårt ansvar att vara en inklusiv kyrka vägledande för Svenska kyrkans syn på SRHR. Genusrättvisa och jämställdhet får konsekvenser även för Svenska kyrkans syn på äktenskap,¹⁶ och bejakande av mångfald gällande sexuell läggning och genusidentitet. Det är också viktigt för vårt förhållningssätt i relation till hiv.
4. Svenska kyrkan bekämpar könsrelaterat våld¹⁷ och sexuellt könsrelaterat våld såväl i väpnade konflikter¹⁸ som vid fred. Könsrelaterat våld inbegriper bland annat människohandel, könsrelaterat våld i nära relationer, hedersrelaterat våld, och skadliga

12 I linje med de globala målen för hållbar utveckling se särskilt mål 5. Förenta Nationerna, *Transforming our world: the agenda 2030 for sustainable development*, 2015.

13 Definierat av FN:s Economic and Social Council (ECOSOC) 1997: "Mainstreaming a gender perspective is the process of assessing the implications for women and men of any planned action, including legislation, policies or programmes, in any area and at all levels. It is a strategy for making the concerns and experiences of women as well as of men an integral part of the design, implementation, monitoring and evaluation of policies and programmes in all political, economic and societal spheres, so that women and men benefit equally, and inequality is not perpetuated. The ultimate goal of mainstreaming is to achieve gender equality."

14 UN Fourth World Conference on Women; *Beijing Declaration and Platform for Action*, (PFA) (1995) § 96: The human rights of women include their right to have control over and decide freely and responsibly on matters related to their sexuality, including sexual and reproductive health, free of coercion, discrimination and violence. Se vidare: Svenska kyrkan, internationella avdelningen, *Position för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter*, 2013.

15 Ecklesiologin, "läran om kyrkan", handlar om vad det innebär att vara kyrka och synen på detta, det vill säga tolkning eller praktik gällande kyrkans uppgifter och verksamhet. Att vara inklusiv kyrka är att medvetet ta ställning för varje människa som religiöst myndig och välkommen att ta del i och bidra till tolkningen av och uppdraget att vara kyrka.

16 Enligt beslut av kyrkomötet 22 oktober 2009 vill Svenska kyrkan stödja och välsigna trofasta relationer mellan två vuxna oavsett kön, vilket innebär att både par med olika kön och par med samma kön kan ingå äktenskap i kyrkan från och med 1 november 2009.

17 UN Declaration on the Elimination of Violence Against Women Article 1 1998. "GBV is any act of violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to women, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or in private life".

18 Vid konfliktsituationer utförs eller tolereras könsbaserat våld ofta av både statliga och icke-statliga aktörer. Se vidare Svenska kyrkan, *Position om rättvis fred för Svenska kyrkans internationella arbete – En kyrka sökande rättvis fred*, 2016.

- sedvänjor såsom kvinnlig könsstympling och barn-
äktenskap. Könsrelaterat våld är ett kontinuerligt
globalt problem som sker i alla länder, inom alla
religioner, i alla samhällsklasser. Könsrelaterat våld
riktat mot kvinnor är en av de vanligaste förekom-
mande kränkningarna av mänskliga rättigheter.
Könsrelaterat våld drabbar i stor utsträckning även
homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer-
personer (hbtq-personer).¹⁹
5. Svenska kyrkan främjar genusrättvisa och jämställdhet för att utrota fattigdom och uppnå ekonomisk rättvisa. Brist på jämställdhet är en orsak till fattigdom. Fattigdom drabbar både kvinnor och män samtidigt som det inte är en könsneutral företeelse då diskriminering av kvinnor både skapar och förstärker fattigdom. Det är därför av särskild betydelse för kvinnor att alla stater uppfyller rätten till utbildning och till social trygghet, genom bland annat ett nationellt socialt grundskydd som ger alla tillgång till nödvändig hälso- och sjukvård och till en grundläggande inkomsttrygghet under hela livsrytmen.²⁰ Jämställdhet handlar om både kvinnors och mäns villkor i samhälle och kyrka, samtidigt som det kan kräva mer fokus på kvinnors egenmakt²¹ och på att förbättra kvinnors situation.
  6. Svenska kyrkan verkar för en förändrad förståelse av maskulinitet²² som en central del av arbetet för genusrättvisa och jämställdhet. Destruktiva normer kopplade till föreställningar om maskulinitet medför negativa konsekvenser för utveckling och mänsklig säkerhet på såväl samhälls- som individnivå. Det inbegriper normer kring till exempel makt, våld,²³ sexualitet²⁴ och alkoholanvändning²⁵.
  7. Svenska kyrkan erkänner kvinnor och män som religiösa, sociala, ekonomiska och politiska aktörer och ledare i samfund och samhälle i konfliktsituationer såväl som i fred.²⁶ Det råder en generell obalans i makt och inflytande mellan kvinnor och män. Som kyrka är det viktigt att även kvinnor är religiösa ledare, uttolkare av heliga texter, förkunnare av traditioner och bärare av prästämbetet,²⁷ vilket är både en teologisk fråga och en jämställdhetsfråga.
  8. Svenska kyrkan verkar för att vara en jämställd och trygg mötesplats.²⁸ Därför är Svenska kyrkans grundläggande förhållningssätt att varje sexuellt övergrepp och utnyttjande av såväl barn som vuxna är oacceptabelt och oförenligt med kristen människosyn, kyrkans uppdrag och svensk lagstiftning. När övergrepp begås av den som är vigd till tjänst är det ett brott mot vigningslöftena.

19 RFSL, *LGBT in development, a handbook on LGBT perspectives in development cooperation*, (Stockholm, RFSL, 2009), s. 20.

20 Förenta Nationerna, *Transforming our world: the agenda 2030 for sustainable development*, 2015, mål 1.3 samt 5.4.

21 På engelska *empowerment*, *The Beijing Declaration and Platform for Action* (PFA) (1995) är ett viktigt dokument för kvinnors *empowerment*.

22 Maskulinitet är kopplat till genus, inte kön. Förståelsen av maskulinitet varierar därför från kultur till kultur, från en historisk period till en annan, inom en mans livstid, och bland män inom samma kultur samtidigt. Att förståelsen av maskulinitet är flytande kräver att vi lär oss om män och maskuliniteter i förhållande till en definierad och specifik tid och plats och att vi undviker breda generaliseringar, såsom "alla män är aggressiva och våldsamma". Se till exempel Lorentzen, Jørgen, *Masculinities power and change. Norma, Nordic Journal for Masculinity Studies*. Vol. 06, Issue 2, (Oslo, Universitetsforlaget AS, 2011), 110-123.

23 Se vidare Svenska kyrkan, *Position om rättvis fred för Svenska kyrkans internationella arbete – En kyrka sökande rättvis fred*, 2016.

24 Se vidare: Svenska kyrkan, internationella avdelningen, *Position för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter*, 2013.

25 "Compared with women throughout the world, men are more likely to drink, consume more alcohol, and cause more problems by doing so. This gender gap is one of the few universal gender differences in human social behavior" World Health Organization, *Alcohol, Gender and Drinking Problems - Perspectives from Low and Middle Income Countries*, (Genève, WHO Press, 2005), 1.

26 FN:s resolution 1325 understryker bland annat kvinnors deltagande som avgörande för konfliktförebyggande, konfliktlösning och fredsuppbyggande.

27 Lutherska Världsförbundet, *Gender Justice Policy*, (Genève, The Lutheran World Federation, 2013).

28 Svenska kyrkan, Svenska Kyrkans Unga och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation *Vad gör vi nu? Bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp* (2011).

5. Avslutning

Detta positionspapper fungerar som utgångspunkt för det praktiska arbetet med att integrera ett medvetet förhållningssätt till genus och könsmaktsordningar²⁹ i allt arbete som sker inom internationellt utvecklingssamarbete, humanitära insatser och policydialog samt kyrkosamverkan i syfte att bidra till förändring i riktning mot fullkomlig genusrättvisa och jämställdhet.

Positionen får konsekvenser på så sätt att vi med den som utgångspunkt utformar riktlinjer och praktiska verktyg för att genomföra integration av genusanalys i arbetet. Syftet med en genusanalys är att synliggöra könsmaktsordningen och därmed påvisa ojämlikheter mellan och bland kvinnor, män, flickor och pojkar kring resurstillgångar, möjligheter, svårigheter och makt i en given kontext samt hur normer, roller och relationer är relaterade till genus. Beprövad erfarenhet och ständigt lärande av det praktiska arbetet i samverkan med partner inkluderas som giltig och viktig grund för fortsatt reflektion och analys.

Positionen ska revideras 2018-12-31

---

²⁹ Könsmaktsordningen är en samhällsvetenskaplig benämning på det sociala system inom vilket kvinnor som grupp är strukturellt underordnade män som grupp.

SVENSKA KYRKANS INTERNATIONELLA ARBETE

POSTADRESS: 751 70 Uppsala

TELEFON: 018-16 96 00

E-POST: info@svenskakyrkan.se

PLUSGIRONUMMER: 90 01 22-3

BANKGIRONUMMER: 900-1223

www.svenskakyrkan.se/internationelltarbete

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

---

medlem av

actalliance